

Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21653>

Özet

Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, 2003 yılında Cavide Demirci tarafından doktora tezi kapsamında tutum düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, özellikle Demirci'nin *Fen bilgisi öğretiminde etkin öğrenme yaklaşımının etki, tutum ve kaliteye etkisi* başlıklı çalışması bir parçası olarak tasarlanmıştır. Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin Fen Bilgisi dersine karşı gösterdikleri duyuşsal tepkileri, ilgiyi ve motivasyonu sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Geliştirme süreci, kapsamlı bir literatür taraması ve uzman görüşleri ile desteklenmiş olup, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları detaylı orijinal tez çalışmasında sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tutum Ölçeği, Fen Bilgisi Eğitimi, Etkin Öğrenme, Duyuşsal Alan, Ölçek Geliştirme, Cavide Demirci, Doktora Tezi.

Yazarlar

Cavide Demirci

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ilk ve ortaöğretim seviyesindeki öğrencilerin Fen Bilgisi dersine karşı besledikleri olumlu veya olumsuz tutumları nicel olarak belirlemektir. Bu ölçüm, eğitim araştırmalarında kullanılan deneysel çalışmaların (örneğin, farklı öğretim yöntemlerinin etkisini inceleyen çalışmalar) sonuçlarını değerlendirmede kritik bir rol oynamaktadır. Özellikle Demirci'nin çalışmasında, ölçek, etkin öğrenme yaklaşımının geleneksel öğretim yöntemlerine kıyasla öğrencilerin tutumları üzerindeki potansiyel etkisini saptamak için kullanılmıştır.

Ölçek, eğitimcilerin ve araştırmacıların, öğrencilerin Fen Bilgisi dersine yönelik motivasyon kaynaklarını, kaygı düzeylerini ve genel ilgilerini anlamalarına yardımcı olmayı hedefler. Elde edilen veriler, müfredat geliştirme süreçlerinde ve pedagojik yaklaşımların iyileştirilmesinde önemli geri bildirimler sunar.

Yapı

Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, psikolojideki tutum kavramının üç bileşenli yapısına (bilişsel, duyuşsal ve davranışsal) uygun olarak geliştirilmiş bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, öğrencilerin Fen Bilgisi dersine yönelik inançlarını (bilişsel), hislerini (duyuşsal) ve derse katılma veya kaçınma eğilimlerini (davranışsal) yansıtan maddeleri içermektedir.

Ölçeğin geliştirme aşamasında, maddelerin ilgili psikolojik yapıya ne ölçüde temsil ettiği konusunda uzman görüşlerine başvurulmuş ve istatistiksel analizlerle yapısal geçerliği test edilmiştir. Bu tür tutum ölçekleri genellikle çok boyutlu olup, alt boyutlar (örneğin, dersin faydasına inanma, dersten hoşlanma, derse karşı kaygı) içerebilir. Ölçeğin kesin alt boyutları ve faktör yükleri için orijinal doktora tezine başvurulması gerekmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik bilgileri özet tabloda belirtilmemiştir; ancak bir doktora tezi kapsamında geliştirilen ölçekten beklenen standartlara göre, Demirci'nin çalışması kapsamında kapsam geçerliği, görünüm geçerliği ve yapı geçerliği çalışmalarıyla detaylıca sunulmuş olması beklenir. Özellikle Faktör Analizi teknikleri kullanılarak ölçeğin yapı geçerliği test edilmiş olmalıdır.

Kapsam geçerliği, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı tutum alanının tamamını temsil eden maddeler içerip içermediğini belirlemek amacıyla uzman görüşleri alınarak sağlanmıştır. Yapı geçerliği ise, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen faktör yapılarıyla ne derece uyumlu olduğunu gösterir. Detaylı geçerlik katsayıları ve yöntemleri için kaynakçada belirtilen orijinal tezin incelenmesi zorunludur.

Güvenilirlik

Güvenilirlik bilgisi özet tabloda belirtilmemiştir. Tipik olarak, bu tür ölçeklerin iç tutarlılığına ölçmek amacıyla Cronbach Alfa (iç tutarlılık) katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçekteki maddelerin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Ayrıca, ölçeğin kararlılığına test etmek için test-tekrar test güvenilirliği veya farklı zamanlarda uygulanan paralel formlar güvenilirliği gibi yöntemler de kullanılabilir. Ölçeğin güvenilirlik katsayıları ve bu katsayıların hangi örneklem grubu üzerinden elde edildiği bilgisi, ölçeğin kullanımından önce orijinal kaynakta doğrulanmalıdır.

Faktör Analizi

Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği'nin geliştirme sürecinde, ölçeğin boyutluluğunu belirlemek ve yapı geçerliğini sağlamak amacıyla Faktör Analizi uygulanmıştır. Büyük olasılıkla, ölçek maddelerinin altında yatan temel faktörleri keşfetmek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu, her bir faktörün varyansa katkısını ve maddelerin hangi faktörlere yüklendiğini ortaya koyar. Bu analizler, ölçeğin kuramsal temelleri ile istatistiksel yapılarının uyumunu göstererek, ölçeğin geçerli bir ölçüm aracı olduğunu destekler.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: Genellikle Likert Tipi derecelendirme formatında (örneğin, 5'li veya 7'li cevap seçenekli) olduğu varsayılmaktadır. Derecelendirme bilgisi tabloda sunulmamıştır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlk ve ortaöğretim öğrencileri (Fen Bilgisi dersinin verildiği ya da grupları).

Yaş Grubu: 10-15 yaş aralığı (Tahmini).

Popülasyon Detayları: Ölçek, doktora tezinin örneklem grubunu oluşturan, Ankara'daki çeşitli okullardan seçilen öğrenciler üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem testi olarak uygulanmıştır. Ölçek, öğrencilerden Fen Bilgisi dersine dair kendi görüş ve hislerini belirtmelerini istemektedir.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geliştirme, Tutum, Fen Eğitimi, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Psikometri, Öğrenci Tutumları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazın Adresi: Cavide Demirci, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2003 itibarıyla).

İzinler & Ücret ve Test Yılı

Bu ölçek, bir akademik çalışma (doktora tezi) kapsamında geliştirildiği için, ticari kullanım ve yeniden basım izinleri için yazarın kendisiyle veya tezin yayımlandığı Hacettepe Üniversitesi ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Genellikle akademik amaçlı kullanımlarda izin alınması zorunludur.

Test Geliştirme Yılı: 2003

Referanslar

Demirci, C. (2003). *Fen bilgisi öğretiminde etkin öğrenme yaklaşımının etki, tutum ve kalıcılığına etkisi* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tezin Ulusal Tez Merkezi kaydına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: tez.yok.gov.tr

Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır.